

У тексту ["Историја и перспективе БРИК-а"](#) предочио сам неке чињенице које су у тадашњим општеприхваћеним геополитичким мерилима деловале чудно, па чак по мало и невероватно. Но тако је изгледало само неупућеним читаоцима а поготово бројнијим слојевима становништва широм планете. Објава БРИК-ових захтева на скупу министара иностраних послова у Јекатаринбургу 15. маја 2008. године више је деловала као списак жеља него као озбиљна порука једином светском неприкосновеном лидеру САД. Но они, мало боље упућени у сва дешавања – а поготово економска – знали су да предстоји пуцање финансијског балона пренадуваног од стране Америке и самим тим суноврат светских берзи и економија заснованих на њима широм планете. А како је материјална основа или економија суштина снаге сваког друштва, како је то лепо објаснио Маркс, то је било и за очекивати.

А да ће се променити и све остало а поготово геополитичка ситуација, такође је било извесно. Притиснута одличним медијским брифинговањем, већина становника – поготово западног дела планете и простора где доминира њихова медијска пропаганда – није могла да се освести. Пробудивши се 16. септембра 2008. једва су успели да разазнају планету на којој живе. Тако драматичне тектонске поремећаје без љуљања кревета у коме су спавали никако нису схватили и озбиљно разумели. Општа паника у (до тада) симболима западне моћи и успеха, и неолиберални модел економије одједном је постао прошлост. Меркелова је бесно изјавила да економисти могу слободно да своје дипломе баце у ђубре и да покушају на нов начин да саветују своје шефове.

Сви су тражили кога да прогласе дежурним кривцем и пронашли су га у финансијским институцијама, инвестиционим фондовима и неодговорној управљачкој посади финансијских балона. Многобројне анализе прецизно су указивале на финансијска тржишта као места огромног канцера који је брзином олује гутао банке, инвестиционе фондове и огромне компаније из готово свих области. Утркујући се ко ће боље да опише детаље колапса и непосредне узрочнике, углавном нико није указивао на стварног узрочника кризе. Нагло опадање америчке војне моћи и војна сила као заштита долара као главног економског поробљивача светске економске сцене, намерно или из незнања потискивани су на маргине.

Стручна јавност била је затечена и хитно је почела да копа по књигама и Интернету не би ли у ретким ауторима који су објективно сагледавали унапред наступајуће догађаје пронашла инспирацију да почне да објашњава узроке кризе. Америчка приватна ковница новца ограничена је, не у Америци – већ у свету, променом глобалне моћи. Опоравак

привреде почео је социјалистичким начином: државним интервенцијама. Стварање основе за нову фер и одрживу економију која је до краја јавна и друштвено одговорна постао је и основ економске политике званично инсталиране у међународним односима Г20 групе. Социјално осигурање као тема и нови трендови друштвеног живота као опште место пожељности остваривања правих човекових жеља и одговорно понашање према ресурсима и будућности Земље постали су обавезе свих па је и овогодишња добитница Нобелове награде Елинор Остром са тог подручја економске науке.

Неповерење моје околине у мој текст о БРИК-у било је очекивано. Стручна јавност га је углавном игнорисала, а стварност је показала тачност мог тадашњег писања о предвиђеном путу промена у свету. Тачна предвиђања дешавања која су се по сценарију из Јекетеринбурга остварила у свету, доказ су колико смо живели у информатичком мраку (не само ми). Како економиста Мајкл Хадсон, добитник Пулицерове награде, у тексту у *Фајненшел тајмсу* пише: „Могуће да ће Јекетеринбург ући у историју не само као место где је последњи руски цар доживео крај, већ и место где је престала да постоји америчка империја. То је крај долара.“ Прво место удара удружених нових економских сила био је долар и његово слабљење, а то се, према речима Роберта Зелика, председника Светске банке и остварило. Долар сада више бране и одлучују кад ће га коначно сменити са трона Кина и Русија, него некадашњи његов главни заштитник – војска САД.

После Путиновог боравка у Пекингу и политичким лаицима је јасно да годишњом продајом 70 милијарди кубних метара гаса Кини, Русија дугорочно нема проблема са притицањем прихода од гаса и нафте, а Европа је сада одлично свесна свих ризика који за њу из тога произилазе. И поред и даље присутне медијске манипулације како у западном свету, тако поготово код нас, нова геополитичка стварност је одавно постала реалност. Да ли ће закаснили потези српске спољне политике успети да ухвате корак у новом геополитичком простору видећемо у ближој будућности. Америка са својим савезницима се наравно не мири са дубином тих промена и учиниће све да покаже, прво свом становништву а потом и већим и мањим савезницима, да се и даље може/мора веровати у њену снагу, поготово у њеном дворишту. Но изјаве њених највиших званичника – Обама и Клинтонове – говоре да је ова, и даље појединачно највећа војно-економска сила, спремна на споразуме који ће јој омогућити да пре свега уреди сопствену кућу у складу са новом реалношћу.

Шта ће радити досадашњи најважнији и они мање важни савезници, поготово у Азији, наслућује се из наглог јачања њиховог регионалних повезивања. Упозорења која су почела учестало да стижу савезницима, да је Америка у стању да пре свега своје атомско оружје употреби за властиту заштиту, значе само једно: сви морају максимално да се брину о себи и да не изазивају политичке невоље које Америка не жели.

Да сада привремено пређемо на лакше теме, иако и оне симболишу ново време.

Председник Бразила Лула победио Обаму, тј. хтедох рећи Олимпијада 2016. биће у Рију а не у Чикагу. Но, пре тога и Мадрид и Токио оставише иза себе америчког председника који сигурно не би дошао у Копенхаген да му саветници нису рекли да Чикаго са сигурношћу побеђује (ах, ти саветници!). Победи Лула, осталима остаде да се радују што су (макар у овоме) бољи од Обаме. Сви задовољни, осим саветника америчког председника што се избрукао да оде тамо. А све се гледа и броји. Наравно у њиховим круговима. Наравно, хитно морадоше из свог дворишта убрати Нобелову ружу, којој се и сам Обама изненадио и обећао да ће тек да је заслужи.

А шта оста из мапе пута БРИК-а која је објављена у Јекатеринбургу прошле године? Политички део, који је неки виде (а неки и не) као најважнији. Сваком према томе како му одговара и како најбоље по себе може да представи јавности којој се обраћа. Економска компатибилност је БРИК-у већ донела огромне резултате и сад је на реду политика. Заједнички снимак четири њихова лидера брзином муње обишао је свет и свима је било јасно (осим понеком нашем новинару) да је униполарни свет прошлост. Симболична порука економске а богами и политичке снаге.

Политичка агенда из Јекатеринбурга будућих дешавања предвиђа промене у Савету безбедности УН. Јапан, Бразил, Индија, и Немачка треба да добију своје место у СБ и право повећаног одлучивања. И као што су се изборили да постојеће светске институције попут ММФ и Светске банке, уз новоформирани Одбор за финансијску стабилност, буду носиоци промена, тако се залажу да Савет безбедности и УН и даље представљају места за доношење најважнијих политичких одлука али уз битно промењену унутрашњу структуру и моћ. То је, наравно, први корак ка „убеђивању“ Америке да и за њу и њене грађане морају важити међународно признато право и закони који из њега проистичу. Порука је више него јасна: или важи за све или не важи за најјаче. А то сад није само Америка и предвидив је хаос који из таквог стања може проистећи. Брзина којом ће се ове политичке промене Уједињених нација дешавати означаваће и време које ће сведочити о приближавању или удаљавању од Великог хаоса.